

громад за розвиток регіонів. Запропоновані заходи щодо оптимізації територіальної організації державної влади та місцевого самоврядування з метою підвищення ефективності управління процесами розвитку регіонів. Визначені наступні шляхи такої оптимізації: 1) удосконалення розподілу повноважень та функцій між територіальними підрозділами центральних органів виконавчої влади, місцевими державними адміністраціями й органами місцевого самоврядування; 2) децентралізація і деконцентрація повноважень центральних органів виконавчої влади, які завдяки цьому повинні зосередитися на формуванні політики та стратегії розвитку у відповідних галузях, правовому й нормативно-методичному її забезпеченні; частина повноважень центральних органів виконавчої влади поетапно буде передаватися спеціалізованим державним установам, територіальним підрозділам центральних органів виконавчої влади, місцевим державним адміністраціям та органам місцевого самоврядування.

Література

1. *Государство и отрасли инфраструктуры в современной рыночной экономике.* – М.: Наука, 2001. – 310 с.
2. Шпильова Ю.Б. *Проблеми соціального розвитку регіонів в умовах ринкової економіки // Управління сучасним містом.* – 2004. – № 1–3(13). – С. 111–116.
3. *Інноваційна стратегія українських реформ / Гальчинський А.С., Геєць В.М., Кінах А.К. та ін.* – К.: Знання України, 2002. – 336 с.
4. Борщевський П., Дейнеко Л. *Дослідження інфраструктури індустріального регіону // Економіка України.* – 1999. – № 12. – С. 88.
5. Hulten C.R., Schwab R.M. *Infrastructure and Economic Performance: What the Data Really Show // Infrastructure and Competitiveness, ed. by J.M. Mintz, R.S. Preston / John Deutsch Institute for the Study of Economic Policy. Kingston, Ontario, 1993.* – P. 173–205.
6. Норт Д. *Інституції, інституційна зміна та функціонування економіки: Пер. з англ. І. Дзюб.* – К.: Основи, 2000. – 198 с.

УДК 330.341.1

В.М. ІГНАТКО

Рада по вивченню продуктивних сил України НАН України

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: УКРАЇНСЬКА ТА ЗАРУБІЖНА ПРАКТИКА

Для виходу України з економічної кризи на якісно новий науково-технічний і організаційно-економічний рівень розвитку необхідне здійснення широкого комплексу заходів, спрямованих на підвищення ефективності управління інноваційним процесом. Серед них важливе місце займає розробка та вдосконалення законодавчих актів і нормативних документів, що передбачають поліпшення економічного механізму шляхом переходу економіки України на інноваційну модель розвитку. Це дало б змогу не тільки

скоротити всі затрати виробництва і домогтися збільшення прибутку, але й отримати власний новий інтелектуальний продукт.

Правове забезпечення системи інноваційної діяльності має ґрунтуватися на законодавчих і нормативних актах з різних напрямів розроблення, функціонування та розвитку цієї системи і здійснюватися відповідно до спрямування функціонування економіки країни (приватизації, розвитку підприємництва, податкової системи, фінансової та кредитної політики, зовнішньоекономічної діяльності тощо).

Сучасна ситуація, з погляду правового забезпечення інноваційної діяльності в Україні, характеризується відсутністю єдиних методологічних підходів до створення необхідної законодавчої бази. Чинні законодавчі акти майже не враховують реально існуючих економічних і соціальних умов, правове регулювання у сфері інноваційної діяльності не має комплексного характеру. Крім того, чинне законодавство не підкріплене фінансами, методиками та інформацією. Здебільшого законодавчі акти, пов'язані з нормативно-правовим регулюванням інноваційної діяльності, неузгоджені між собою, і хоча вони й визначають загальні, найпринциповіші положення, проте не регламентують інноваційну діяльність як логічний інноваційний процес, направлений на прискорення економічного розвитку України.

За підрахунками спеціалістів, у цей час у країні діють 14 законодавчих актів, близько 50 нормативно-правових урядових актів, 100 різноманітних відомчих документів, що регламентують інноваційну діяльність за такими важливими аспектами, як визначення науково-технологічних та інноваційних пріоритетів, фінансове забезпечення інноваційної діяльності, функціонування технологічних парків тощо [1].

Правове забезпечення інноваційної діяльності базується, зокрема, на Конституції України, Законах України “Про інноваційну діяльність”, “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні”, “Про наукову і науково-технічну діяльність”, “Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків”. Наведений перелік можна значно розширити, адже метою будь-якої галузі економіки є саме інноваційний розвиток.

Нормативно-правові акти, які регулюють інноваційну діяльність в Україні, можна умовно підрозділити на загальні та спеціальні.

Загальні нормативні акти визначають основні стратегічні принципи здійснення інноваційної діяльності в Україні. В Конституції України закладені початкові правові передумови державної інноваційної політики. Так, стаття 54 гарантує громадянам свободу наукового і технічного, а також інших видів творчості, захист інтелектуальної власності та авторських прав. У цій же статті визначено, що держава сприяє розвитку науки, становленню міжнародних наукових зв'язків. Стаття 116 Конституції зобов'язує Кабінет Міністрів України забезпечити реалізацію політики у сфері освіти, науки і культури, узгодженої з іншими напрямами економічної діяльності. Згідно з пунктом 4 цієї статті, Кабінет Міністрів України розробляє і здійснює загальнодержавні програми економічного, науково-технічного, соціального і культурного розвитку держави.

Загальні норми щодо інноваційного розвитку містяться також у “Концепції науково-технологічного й інноваційного розвитку України”, яка схвалена Кабінетом Міністрів і Президентом України та затверджена 13 липня 1999 р. Постановою Верховної Ради України.

У концепції відзначено необхідність розробки повномасштабної державної інноваційної політики. При цьому обов'язковою умовою є створення відповідного правового поля, включаючи розробку методів стимулювання інноваційної активності підприємств, у тому числі шляхом підтримки діяльності територіальних інноваційних структур. Концепція також визначає головні цілі, пріоритетні напрями і принципи державної науково-технічної політики, включаючи ресурсне забезпечення її реалізації, механізми прискореного інноваційного розвитку, орієнтири структурного формування науково-технічного потенціалу.

Центральне місце в системі правового регулювання інноваційної діяльності посідає Закон України “Про основи державної політики в сфері наукової і науково-технічної діяльності” від 13 грудня 1991 р., який у кінці 1998 р. в новій редакції отримав назву “Про наукову і науково-технічну діяльність”.

Цим законом визначаються принципові положення, що стосуються форм і методів регулювання розвитку науки і техніки, використання науково-технічних результатів для вдосконалення суспільного виробництва і задоволення потреб населення, основних цілей, напрямів і принципів державної науково-технічної політики, а також повноваження державних органів у цій сфері, економічні й правові гарантії розвитку науково-технічного потенціалу в Україні.

Перш за все це стосується фінансово-кредитних і податкових важелів регулювання, використання засобів програмно-цільового планування і прогнозування, формування державних, наукових і науково-технічних програм, державного замовлення на науково-технічну продукцію, підтримки функціонування системи науково-технічної інформації. Законом передбачено також, що держава забезпечує бюджетне фінансування наукової і науково-технічної діяльності в розмірі близько 2% ВВП України. На жаль, ця норма так і не введена в дію. Реальні обсяги витрат залишаються значно меншими встановлених, що призводить до поступового руйнування вітчизняного науково-технічного потенціалу.

Характерно, що в Законі “Про наукову і науково-технічну діяльність” є норми, які сприяють підвищенню наукової обґрунтованості організаційно-правових форм і найперспективніших напрямів прискорення науково-технічного прогресу.

Звичайно, цим законом не вирішується комплекс питань інноваційної діяльності, зокрема не передбачається конкретних заходів щодо її захисту й активізації, способів стимулювання науково-технічного прогресу і відповідного правового забезпечення.

Наступним нормативним актом, який визначає загальні принципи здійснення інноваційної діяльності, є Закон України “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні” від 16 січня 2003 р.

Метою цього закону є не тільки концентрація ресурсів держави на провідних напрямках науково-технологічного оновлення виробництва і сфери послуг у країні, а й забезпечення внутрішнього ринку конкурентною наукоємною продукцією і виходу з цією продукцією на світовий ринок. Пріоритетні напрями інноваційної діяльності повинні визначатися як науково, економічно та соціально обґрунтовані. Їх слід зафіксувати законодавчо і направити на забезпечення потреб суспільства у високотехнологічній конкурентоспроможній, екологічно чистій продукції, високоякісних послугах і збільшенні експортного потенціалу держави [2].

Спеціальними нормативно-правовими актами, які регулюють інноваційну діяльність, є закони та підзаконні акти у сфері здійснення конкретної інноваційної діяльності. До них можна віднести перш за все Закон України “Про інноваційну діяльність” від 4 липня 2002 р.

Цим законом визначаються правові, економічні, та організаційні принципи державного регулювання інноваційної діяльності в Україні, встановлюються форми стимулювання державою інноваційних процесів, що спрямовані на підтримку розвитку економіки України інноваційним шляхом. Згідно із законом, державну підтримку отримують суб'єкти господарювання всіх форм власності, які реалізують в Україні інноваційні проекти, та підприємства всіх форм власності, що мають статус інноваційних. У законі визначено, що інноваційне підприємство (інноваційний центр, технопарк, технополіс, інноваційний бізнес-інкубатор та ін.) – це підприємство (об'єднання підприємств), яке розробляє, виготовляє та реалізує інноваційні продукти та (або) продукцію чи послуги, обсяг яких у грошовому вираженні перевищує 70% загального обсягу продукції та (або) послуг.

На превеликий жаль, починаючи з 2005 р., із закону виключено статті 21 та 22, якими передбачались податкові та митні пільги для підприємств, що здійснюють інноваційну діяльність.

На формулювання поняття *інноваційна діяльність* у Законі України “Про інноваційну діяльність” вплинули положення Закону України “Про інвестиційну діяльність” від 18 вересня 1991 р., де інноваційна діяльність розглядається як одна з форм інвестиційної діяльності, що здійснюється з метою впровадження досягнень науково-технічного прогресу у виробництво і соціальну сферу. Також, закон визначає правові, економічні й соціальні умови інвестиційної діяльності, забезпечує рівні можливості суб'єктів інноваційного процесу при реалізації та захисті наданих ним прав, сприяє ефективному інвестуванню народного господарства на базі впровадження новітніх технологій, розвитку міжнародної співпраці у цій сфері.

У кінці 90-х років основними претендентами на втілення в життя пріоритетів інноваційної політики в Україні стали технологічні парки. Передбачалося, що саме за допомогою технопарків розв'язуватиметься більшість питань упровадження ринкових механізмів, розвитку прикладних

досліджень і розробок, розширення участі малого і середнього бізнесу в науково-технічному та інноваційному розвитку. Технопарки повинні були відкрити дорогу іншим організаційним формам інноваційної діяльності, насамперед технополісам і бізнес-інкубаторам.

Основним законодавчим актом, що регулює діяльність технопарків, є Закон України “Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків” від 16 липня 1999 р. У законі містяться положення щодо особливостей створення спеціального режиму інноваційної діяльності, встановлення податкових і митних пільг, а також надання державної підтримки, стимулювання діяльності технологічних парків, їх учасників, дочірніх і спільних підприємств, які виконують інноваційні проекти за пріоритетними напрямками науково-технічної діяльності.

Важливим кроком у сфері правового забезпечення інноваційної діяльності стали Укази Президента від 20 серпня 2001 р. про введення в дію рішення Ради національної безпеки і оборони України від 3 липня 2001 р. “Про невідкладні заходи щодо виводу з кризового стану науково-технологічної сфери України і створення реальних умов для переходу економіки на інноваційну модель розвитку”, від 30 грудня 2005 р. “Про утворення Державного агентства України з інвестицій та інновацій”, від 11 липня 2006 р. “Про рішення Ради національної безпеки і оборони України”, від 6 квітня 2006 р. “Про стан науково-технологічної сфери та заходи щодо забезпечення інноваційного розвитку України”, Постанова Верховної Ради України від 16 червня 2004 р. “Про дотримання законодавства щодо розвитку науково-технічного потенціалу та інноваційної діяльності в Україні”.

Проведений аналіз правового забезпечення щодо формування національної інноваційної системи дає можливість зробити наступні висновки:

- законодавча база, яка забезпечує розвиток та регулювання інноваційної діяльності в Україні, перебуває на початковій стадії;
- в даний час немає єдиної законодавчої стратегії щодо інноваційного розвитку України;
- існує неоднозначність та невизначеність, нестабільність і суперечливість чинної нормативно-правової бази інноваційної діяльності;
- поширюється практика ігнорування законодавства або призупинення дії статей законів, які стосуються фінансування і стимулювання науково-технологічної та інноваційної діяльності;
- низка положень Конституції України залишаються лише декларацією, доки не набули чинності закони, які визначають конкретні механізми, порядок, процедури їх здійснення;
- в інноваційному законодавстві існує багато нечітких норм, що дає можливість трактувати їх по-різному.

Нині діючий господарчий механізм не забезпечує необхідної мотивації підприємств до науково-технічних досягнень, особливо створення та широкого розповсюдження принципово нової техніки і технологій, матеріалів, конкурентоспроможних на світовому ринку. Моделі інноваційного та

інвестиційного розвитку орієнтовані на рівень природних монополій та великих підприємств, у них не проглядається нова економіка, оскільки практично не враховується фактор малого та середнього підприємництва.

Таким чином, одним з основних завдань економічної реформи, що здійснюється в Україні, є зацікавленість учасників ринку в розвитку науки, широкому застосуванні інновацій. Для досягнення цього необхідно розробити систему правового забезпечення діяльності інноваційних підприємств з урахуванням зазначених недоліків.

На цій підставі більш вагомим стає роль наукового потенціалу в суспільстві та участь держави в організації НДДКР.

Так, у країнах з високим науково-технічним рівнем питанням формування і реалізації науково-технічної політики приділяється значна увага. Зокрема, у парламентах цих держав проблеми науково-технічного прогресу становлять одну десяту частину всіх питань, що розглядаються. Пакет законодавчих актів, якими регламентується науково-технічна діяльність, у них набагато більший, ніж у країнах з низьким рівнем розвитку. У розвинених державах спостерігається прискорене оновлення законів щодо науки та інноваційної діяльності. У США, наприклад, де закон "Про національну політику в галузі науки і технологій, про організації та пріоритети" прийнято ще 1976 р., налічується вже понад 20 законів прямої дії, якими регулюється функціонування науково-технологічної сфери [3].

Найбільша частина НДДКР у США фінансується і здійснюється приватним сектором промисловості [4]. Але паралельно тут створено систему трансферу результатів НДДКР, виконаних в університетах і федеральних наукових центрах. У країні накопичено багаторічний досвід комерціалізації університетських НДДКР, виконаних за рахунок бюджетного фінансування.

Закон про технологічні інновації Стівенсона-Уайдлера 1980 р. (Stevenson-Wydler Technology Innovation Act of 1980; Public Law 96-480), як і закон Бай-Доула 1980 р. (Bayh-Dole Act of 1980; Public Law 96-517), спрямований на створення сприятливого середовища для розвитку взаємовигідної кооперації між приватним і державним секторами. Метою цих законів було зробити ефективними процеси використання приватним сектором результатів наукових досліджень і розробок, отриманих за підтримки федерального уряду, і передача технологій, одержаних в орієнтованих на конкретні цілі дослідженнях і розробках, через фінансову допомогу (Бай-Доул) або у формі інвестицій у національні лабораторії, їхній персонал та інфраструктуру (Стівенсон-Уайдлер) [5].

Франція являє собою приклад країни з технічною політикою, орієнтованою на здійснення великих цільових програм. Державна підтримка науки не обмежується сферою фінансування фундаментальних і прикладних досліджень. Поява і впровадження нових методологій та устаткування в галузі фундаментальних і прикладних досліджень у виробництво є головним наслідком діяльності національних інститутів. Дуже часто спільні з промисловістю контракти на ті чи інші розробки передбачають надання співробітникам підприємства робочих місць в інституті, якщо йдеться про розроблення програмного забезпечення.

З метою стимулювання передання науковим співтовариством технологій у промисловість 1999 р. у Франції було прийнято закон про інновації.

Французьке законодавство заохочує співробітництво національних дослідних інститутів і вищих навчальних закладів з промисловими підприємствами в різних формах, включаючи створення спільних підприємств інноваційного профілю.

У Німеччині роль регіональної влади (федеральних земель) вагоміша, ніж у Франції, що є прямим наслідком федеральної структури державного ладу. Це виявляється у значній участі земель у спільному з державою фінансуванні заходів щодо реалізації науково-технічної політики.

Німецьке законодавство заохочує співробітництво вищих навчальних закладів з промисловими підприємствами в різних формах, у тому числі тісну кооперацію в межах науково-дослідних програм і проектів. Професори мають право укладати контракти з промисловістю від імені університету і право на володіння патентом. Завдяки сусідству з науково-дослідними інститутами вищі навчальні заклади мають можливість здійснювати підготовку своїх випускників для науково-технічної сфери на високому рівні відповідно до міжнародних стандартів.

Податкове законодавство Німеччини не передбачає будь-яких спеціальних заходів щодо сприяння інноваційній діяльності. Здійснювані сьогодні роботи стосуються переважно інвестицій в основні засоби виробництва.

Важливим аспектом регіональної технічної політики Німеччини є заохочення зв'язків між академічними інститутами і промисловістю.

У Південній Кореї технології ґрунтуються на розширенні досліджень та розробок і є стратегічним розвитком корейських технологій. Це є державним пріоритетом і засобом забезпечення національної конкурентоспроможності. У країні для інноваційного розвитку передбачається спрощення законодавчого та нормативного регулювання з метою модернізації регіональної промисловості.

Для ефективного просування регіональних інновацій та промислового розвитку в Південній Кореї прийнято закон про розвиток регіонів. Після спрощення правового регулювання регіонального розвитку прийнято національну урядову програму для збалансованого регіонального розвитку, мета якої – розширити технологічну інфраструктуру і розвивати малі й середні венчурні підприємства. Ці заходи суттєво поліпшують навколишнє середовище для регіонального технологічного розвитку.

Правова підтримка інноваційного підприємництва в Японії закріплює комплекс відповідних регуляторів:

- звільнення від податків частини прибутку компаній, що направляється на НДДКР, і частини прибутку, одержуваного ними протягом перших трьох років від продажу нової продукції, а також від торгівлі патентами й ноу-хау;
- надання пільгових кредитів для розширення НДДКР і здійснення інновацій у перспективних галузях промисловості;
- надання державою безпроцентних позичок компаніям для розроблення перспективних технологій і виробництва конкурентоспроможної продукції [6].

Загалом законодавчі акти, в яких сформульовано основні цілі, принципи і засади державної науково-технічної політики, прийняті й успішно реалізуються в багатьох країнах світу. Так, у США – це федеральний закон “Про національну політику в галузі науки і технологій, про організації та пріоритети” (1976 р.), у ФРН – закон “Про розвиток НДДКР у пріоритетних галузях та сприяттві процесам впровадження нових технологій” (1994 р.), в Японії – “Основний закон про науку і техніку” (1995 р.), який проголосив розвиток науки і техніки пріоритетним національним завданням і обов'язком уряду активно сприяти його безумовному виконанню. У Китаї – це закони “Про науково-технічний прогрес КНР” та “Про впровадження науково-технічних досягнень”, на Тайвані – “Про фундаментальну науку і технології”, у Республіці Корея – закон “Про сприяння розвитку промислових технологій”. У Російській Федерації – це федеральний закон “Про науку і державну науково-технічну політику” (1996 р.), Республіці Білорусь – “Про основи державної науково-технічної політики”, Республіці Казахстан – “Про науку” (2002 р.) та “Про державну підтримку інноваційної діяльності” (2006 р.).

Слід наголосити, що економіка високорозвинених країн світу вже більше як півстоліття рухається інноваційним шляхом. Україна в цьому напрямі робить лише перші кроки. І від того, наскільки вдалим буде старт під час переходу економіки України на інноваційну модель розвитку, залежатимуть результати в майбутньому.

В умовах реформування економіки України перехід на інноваційну модель розвитку означає в першу чергу пошук нових фінансових джерел для активізації інноваційної діяльності. Для цього необхідно додатково прийняти відповідні правові акти, що встановлюють пільги для інноваторів, створюють умови для залучення приватного капіталу в інноваційну сферу, стимулюють розвиток венчурного підприємництва.

Існує низка важливих проблем, пов'язаних з визначенням суб'єктів пільгового оподаткування та кредитування, критеріями інноваційної діяльності. Для активізації інноваційної діяльності в Україні необхідно розробити та запровадити механізм посилення зацікавленості комерційних банків у збільшенні обсягу інвестицій, передусім шляхом довготривалого кредитування.

У зв'язку з тим, що обсяг інвестицій з Державного бюджету на інноваційні цілі становить незначні суми від його загального обсягу, важливе значення має проблема пошуку нових, нетрадиційних джерел фінансування інновацій. Зокрема, для України важливими питаннями є пошук і розробка схем залучення коштів населення для фінансування пріоритетних інноваційних проектів та програм.

Необхідність підвищення ефективності правового регулювання інноваційної діяльності припускає, зокрема, удосконалення методики проведення експертизи інноваційних проектів, що є суттєвим важелем впливу з боку держави на інноваційні процеси.

Для застосування податкових пільг необхідно вдосконалити методику оцінки об'єктів інтелектуальної власності. При цьому слід мати на увазі, що

стимулювання переоснащення та реконструкції підприємств має стосуватися галузей, які стали б основою для виходу економіки на новий щабель розвитку.

В умовах нерозвинутого ринку в Україні згортання економічних стимулів, спрямованих на активізацію інноваційної діяльності, за незначного збільшення поточних надходжень до держбюджету призводить в подальшому до суттєвих збитків, тому необхідно розширити та оновити відповідні податкові стимули.

Також в Україні найближчим часом необхідно прийняти стратегічний документ – програму інноваційної діяльності на перспективний період, відповідно до якої слід розробити нормативно-правові документи, які б регламентували:

- відносини замовника та виконавця при фінансуванні інноваційних проектів;
- правила та порядок введення до господарського обігу об'єктів інтелектуальної власності, створених на основі (чи за участі) бюджетного фінансування;
- часткову участь державних установ у фінансуванні комерціалізованих науково-технічних розробок;
- заходи щодо зниження чи страхування ризиків недержавних інвесторів, які вкладають кошти в наукоємні проекти;
- форми високоризикового (венчурного) фінансування наукоємних проектів.

Для створення правових засад, що сприяли б активізації інноваційної діяльності, необхідно:

- розробити і прийняти закони України про державну підтримку високих технологій та про венчурне фінансування інноваційної діяльності;
- створити систему економічних стимулів, які забезпечують зацікавленість усіх суб'єктів правовідносин, насамперед інвесторів, творчих колективів та організацій, у створенні та залученні до господарського обігу результатів науково-технічної діяльності;
- сформувати нормативно-правову та науково-методичну базу для підтримки і розвитку різних типів підприємств, організацій інноваційної інфраструктури (інноваційних центрів, наукових парків, інноваційних бізнес-інкубаторів, центрів трансферу технологій і технополісів, соціотехнополісів у складі кластер-технопарків);
- розробити механізм міжгалузевої та регіональної координації і державної підтримки розвитку інноваційної інфраструктури;
- адаптувати нормативно-правову базу у сфері інноваційної діяльності до принципів та норм законодавства Європейського Союзу.

У подальшому, на нашу думку, з метою забезпечення ефективного інноваційного розвитку України, слід розробити “Інноваційно-інвестиційний кодекс”, що дасть змогу об'єднати в один документ та узгодити між собою існуюче законодавство з цього напрямку.

Розробка такого документа дозволить збалансувати інтереси інвесторів (у тому числі держави), творчих колективів та організацій і перейти Україні на якісно новий рівень інноваційного розвитку.

Література

1. Законодавство України у сфері інноваційної діяльності: Зб. законодавчих актів / Верховна Рада України: Офіц. вид. – К.: Парламентське вид-во, 2007. – 152 с.
2. Соловьев В.П. Инновационная деятельность как системный процесс в конкурентной экономике (Синергетические эффекты инноваций). – К.: Феникс, 2004. – 560 с.
3. Концепция межгосударственной инновационной политики содружества независимых государств на период до 2005 года. – М., 2001. – 36 с.
4. Хитяшева О. Организационные формы управления инновационной деятельностью американских компаний // Проблемы теории и практики управления. – 1997. – № 6. – С. 58–63.
5. Никитин А. О государственном рынке НИОКР в США // США: Экономика, политика, идеология. – 1994. – №12. – С. 99–106.
6. Степанов О.П., Гончарова Н.П., Андросчук Г.О. Інноваційний бізнес: кредитно-модульна система: Навч. посібник. – К.: Книжкове вид-во НАУ, 2007. – 420 с.

УДК 339.658

С.О. ТУЛЬЧИНСЬКА

Національний технічний університет України “КПІ”

ІННОВАЦІЙНА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

У сучасних умовах глобалізації конкурентоспроможність є однією з найважливіших категорій, що дозволяє оцінити якість не тільки продукції і власне виробництва, але й економічної системи, в межах якої здійснюється виробництво.

Забезпечення конкурентоспроможності національної економіки є проблемою кожної держави, яка прагне економічного зростання. Серед чинників формування і підтримання умов конкурентоспроможності основним є проведення такої економічної політики, що стимулюватиме виникнення наукових розробок та інновацій. В умовах глобалізації саме потужність і ефективність використання наукового та інноваційного потенціалу для впровадження інновацій визначає розподіл сукупного світового доходу між країнами, формує нову систему світового поділу праці, що утворює нову конфігурацію міжнародної спеціалізації на створенні нових знань і їх використанні у процесі виробництва.

Сучасні дослідники все частіше застосовують дефініцію *інноваційна конкуренція*, що зумовлено зміщенням акценту в конкурентній боротьбі на